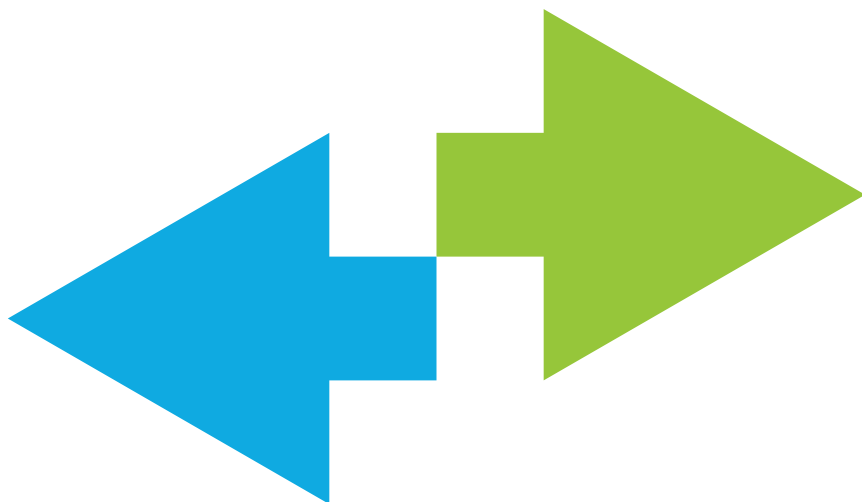

Co robić po wygranym sporze?

Przewodnik dla konsumentów o egzekucji roszczeń w innym państwie UE

We współpracy z:

Centre Européen de la Consommation
Zentrum für Europäischen Verbraucherschutz e.V.

verbraucherzentrale

Brandenburg

Wprowadzenie

Funkcjonowanie konsumenta na jednolitym rynku europejskim to nie tylko zakupy krajowe – to również zakupy transgraniczne. Unia Europejska poprzez różnorodne działania, w tym zwłaszcza legislacyjne, zachęca wręcz konsumentów do takich zakupów.

Prawo dotyczące zobowiązań i odpowiedzialności przedsiębiorcy jest ujednoczone w takim stopniu, że poziom ochrony konsumenta we wszystkich krajach Unii Europejskiej jest podobny. Powinno to ułatwiać konsumentowi zakupy, ograniczać ryzyko związane z handlem transgranicznym i podnosić poziom zaufania do wspólnego rynku.

Każda jednak transakcja, z czego nie zawsze zdajemy sobie sprawę, wiąże się z ryzykiem ekonomicznym. Także dla konsumenta. W razie problemów z wyegzekwowaniem roszczeń i niemożnością porozumienia, konieczne staje się rozważenie dochodzenia roszczeń przed właściwym sądem.

Nasz przypadek konsumencki

Wyobraźmy sobie sytuację: kupujemy obiektyw do aparatu fotograficznego w sklepie internetowym z siedzibą we Francji lub na terenie Niemiec. Dostarczony obiektyw nie pasuje, więc korzystamy z prawa do odstąpienia od umowy zawartej na odległość. Sprzęt odsyłamy, ale sklep nie zwraca wszystkich pieniędzy, twierdząc, że obiektyw nosi ślady użytkowania.

W takim przypadku możemy skorzystać z pomocy Europejskiego Centrum Konsumenckiego, ale – gdy pozasądowe metody rozwiązywania sporów konsumenckich nie odniosą oczekiwanego skutku – pozostanie decyzja o złożeniu pozwu do sądu.

Ważne: abyśmy mogli skierować sprawę do **polskiego sądu**, oferta sklepu internetowego musi być kierowana do polskiego konsumenta. Nie będziemy mogli skorzystać z tej możliwości, gdy sklep nie przewidywał standardowo wysyłki do Polski, a oferta nie była w naszym języku. Wtedy będziemy musieli zwrócić się o rozstrzygnięcie sporu w sądzie właściwym dla siedziby zagranicznego przedsiębiorcy.

Ponieważ roszczenie o zapłatę ma charakter **transgraniczny**, pozew o zapłatę możemy skierować w jednym z trzech trybów postępowania.

Sięgamy po procedury

Aby skorzystać z europejskich procedur, należy **wypełnić gotowy i ogólnodostępny** formularz.

1

Europejskie postępowanie nakazowe o wydanie europejskiego nakazu zapłaty

Pozew wszczynający europejskie postępowanie nakazowe w Polsce wnosimy – w zależności od wartości przedmiotu sporu – do sądu rejonowego lub okręgowego (powyżej 75 000 zł) – na urzędowym formularzu A. Można go znaleźć w Europejskim Portalu Sprawiedliwości na stronie <https://e-justice.europa.eu>. Dane, jakie w nim musimy wypełnić, odpowiadają w przybliżeniu klasycznemu pozwom. Formularz jest tak skonstruowany, że większość rubryk wypełnia się poprzez wybór z przedstawionych opcji. Wskazówki odnośnie wypełnienia formularza nie zawierają informacji dotyczących załączników, ale wydaje się, że warto dołączyć dokumenty uzasadniające roszczenie, dające możliwość dokonania przez sąd oceny, czy roszczenie jest zasadne.

Co do zasady opłacie podlega każdy pozew, a zatem i ten o wydanie europejskiego nakazu zapłaty podlega opłacie sądowej w wysokości 5% wartości przedmiotu sporu, czyli wysokości roszczenia określonego w pozwie, nie niższej jednak niż 30 zł i nie wyższej niż 100 000 zł. Opłatę należy uiścić w momencie wnoszenia pozwu do sądu lub złożyć wnioski o zwolnienie od kosztów sądowych, inaczej sąd nie podejmie żadnych czynności. Gdy europejski nakaz zapłaty uprawomocni się, sąd z urzędu, bez wniosku konsumenta, zwraca trzy czwarte uiszczonej opłaty sądowej od pozwu w europejskim postępowaniu nakazowym.

Nakaz zapłaty powinien zostać wydany w terminie 30 dni. Jeżeli pozwany nie wnieśnie sprzeciwu w terminie 30 dni od doręczenia, nakaz staje się prawomocny. Sąd, który wydał nakaz, samodzielnie stwierdza wykonalność na specjalnym formularzu (formularz G). Formularz ten sąd przesyła powodowi.

W tym trybie **możemy dochodzić wyłącznie zapłaty**. Gdy nasze żądanie ma inny charakter, należy skorzystać z innych procedur postępowań sądowych.

2

Europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń

Sprawy w tym trybie kierujemy do sądu rejonowego. Tryb można zastosować, gdy wartość przedmiotu sporu nie przekracza 2000 euro.

Pozew składamy na formularzu A, załączając wszystkie konieczne dowody (np. rachunki). Pozew podlega opłacie stałej 100 zł.

Jest to postępowanie pisemne (za pomocą gotowych formularzy), ale sąd w uzasadnionych przypadkach może wyznaczyć rozprawę (np. w postaci konferencji wideo). Postępowanie kończy się wydaniem orzeczenia – sąd z urzędu doręcza wyrok stronom. Jeżeli strony nie złożą apelacji, wyrok będzie prawomocny.

Wówczas należy złożyć wniosek o wydanie zaświadczenia dotyczącego wykonalności. Sąd wyda je na formularzu D.

3

Zwykłe postępowanie krajowe

Tu sposób postępowania może być różny. Możemy starać się o nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, upominawczym, możemy dochodzić roszczeń w postępowaniu uproszczonym lub zwykłym. Wszystko zależy od charakteru sprawy.

W sytuacji opisanej w przykładzie będziemy składać pozew na formularzu w postępowaniu uproszczonym, z wnioskiem o wydanie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym. W zależności od wartości obiektywu za wniesienie pozwu zapłacimy od 30 do 300 zł.

Po zakończeniu postępowania będziemy musieli wystąpić o europejski tytuł egzekucyjny lub zaświadczenie, o którym mowa w rozporządzeniu Bruksela I bis (sąd wydaje bezpłatnie na formularzu D).

O ten pierwszy możemy się starać np. gdy pozwany zawarł ugodę lub uznał przed sądem nasze żądanie. W innych wypadkach musimy wnosić o zaświadczenie. W obu przypadkach należy złożyć wniosek do sądu, który wydał orzeczenie.

Co robić po wygranym sporze?

Gdy posiadamy już odpowiedni dokument świadczący o tym, że nasze żądanie jest zasadne (orzeczenie, wyrok, nakaz) oraz że jest wykonalny (piszemy o tym powyżej), musimy zgłosić się do odpowiedniej instytucji na terenie UE. My przedstawiamy tryb egzekucji roszczeń we Francji i w Niemczech.

Jeszcze przed skorzystaniem z formalnej drogi egzekucji orzeczenia sądowego, warto skontaktować się z przedsiębiorcą i wezwać go do wykonania orzeczenia.

Jak wygląda egzekucja orzeczeń wydanych przez polski sąd we Francji?

1. Tłumaczenie dokumentów

Mimo że nie jest to dostatecznie jasno uregulowane, konsument może być zobowiązany do dostarczenia dokumentów przetłumaczonych na język francuski na swój koszt. Dla przyspieszenia sprawy warto więc zadbać o takie tłumaczenie. Warto dowiedzieć się u komornika, czy konieczne są tłumaczenia przysięgłe (uwierzytelnione), czy wystarczą tłumaczenia zwykłe (niewierzytelnione).

2. Właściwy organ

We Francji do prowadzenia egzekucji upoważnieni są wyłącznie komornicy (Huissier de Justice). Komornika należy wybrać z okręgu sądu apelacyjnego, w jakim ma on swoją kancelarię. Właściwego komornika można wyszukać na stronie <http://cnhj.huissier-justice.fr/Annuaire.aspx>, niestety tylko po francusku.

3. Wniosek

Nie istnieją szczególne wymogi co do zgłoszenia sprawy komornikowi. Niektórzy z nich posiadają formularze zgłoszenia na swoich stronach internetowych. Korzystanie z nich nie jest jednak obowiązkowe.

My zalecamy złożenie wniosku pocztą tradycyjną, z załączeniem orzeczenia, co do którego będzie stwierdzona wymagalność. We wniosku należy wskazać swoje dokładne dane z numerem konta bankowego i dane dłużnika. Nie trzeba wskazywać majątku dłużnika, ale warto to zrobić (np. wskazać numer jego rachunku bankowego).

4. Postępowanie

Komornik we własnym zakresie dobierze taki sposób egzekucji, który będzie najmniej uciążliwy dla dłużnika. Przy egzekwowaniu należności pieniężnych będzie to zwykle zajęcie konta. W efekcie tego odpowiednia kwota powinna zostać wypłacona na konto konsumenta. Rzadziej stosowane i bardziej długotrwałe będzie zajęcie ruchomości lub nieruchomości w celu ich późniejszej sprzedaży w celu zaspokojenia wierzyciela.

5. Środki zaskarżenia przeciwko czynnościom egzekucyjnym

Dłużnik może kwestionować czynności komornika, np. podważać ważność tytułu wykonawczego. Do rozpoznania takiego środka będzie upoważniony sędzia rozpoznający sprawę egzekucyjną (Juge de l'Exécution). Tu należy pamiętać, że od orzeczenia sędziego można odwołać się w ciągu 15 dni (od doręczenia) do francuskiego sądu apelacyjnego (Cour d'Appel).

6. Koszty

Koszty skutecznej egzekucji ponosi dłużnik, przy czym wierzyciel ponosi koszt opłaty egzekucyjnej. Ta ostatnia jest obliczana stosunkowo i może wynieść od 21,45 euro do 5540 euro. Przykładowo w przypadku skutecznej egzekucji sumy 1000 euro w wyniku zajęcia konta dłużnik obciążony zostałby kwotą w wysokości co najmniej 560 euro, a wierzyciel opłatą w wysokości 103 euro. Skuteczna egzekucja kwoty 5000 euro oznacza dla dłużnika koszty w wysokości 930 euro, a dla wierzyciela 346 euro.

W niektórych sprawach warto zawrzeć z komornikiem porozumienie co do prowadzenia czynności tak, aby w razie nieskuteczności nie powodowały one wzrostu kosztów. Koszty egzekucji nieskutecznej ponosi wierzyciel.

Jak wygląda egzekucja orzeczeń sądowych wydanych przez polski sąd w Niemczech?

1. Tłumaczenie dokumentów

Zgodnie z niemieckimi przepisami (Gerichtsverfassungsgesetz) – niemiecka ustawa o systemie sądownictwa) językiem urzędowym przed sądem jest język niemiecki. Wnioski kierowane do właściwych organów egzekucyjnych muszą być sformułowane w tym języku. W niektórych przypadkach będziemy mogli kontaktować się w innych językach, ale zależy to od danego komornika i dotyczyć będzie tylko korespondencji poza formalnymi wnioskami i pismami.

Wiele stron internetowych związanych z wymiarem sprawiedliwości jest tylko w języku niemieckim.

2. Właściwy organ

Z punktu widzenia konsumenta należy na wstępie ustalić, jaki organ egzekucyjny jest właściwy do działania w jego konkretnym przypadku. W prawie niemieckim brak jest jednolitej właściwości i tym samym jednolitego postępowania egzekucyjnego. W zależności od rodzaju czynności egzekucyjnej właściwe są różne organy egzekucyjne: komornik, sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną, sąd rozpoznający sprawę główną lub urząd ds. ksiąg wieczystych.

Gdy właściwy będzie komornik, szukamy go przy sądzie rejonowym miejsca zamieszkania względnie siedziby dłużnika. Właściwego komornika można ustalić w biurze informacji działającym przy sądzie rejonowym (właściwy sąd możemy ustalić na tej stronie: <https://justiz.de/OrtsGerichtsverzeichnis/index.php>).

W niektórych krajach związkowych można skorzystać z wyszukiwarki komorników w danym landzie. Na przykład dla Bawarii jest udostępniona ta wyszukiwarka: <https://gerichtsvollzieher.justizregister.bayern.de>

Jeżeli wybrany komornik nie będzie właściwy, prześle wniosek właściwemu organowi.

Rodzaj i sposób przeprowadzenia czynności przez komornika może być podważany za pomocą skargi, która rozpatrywana jest przez sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną.

Często jednak właściwy będzie sąd – np. wtedy gdy egzekwujemy pieniądze. W sprawach konsumenckich tak jest najczęściej. Sąd rozpoznający sprawę egzekucyjną to sąd rejonowy, w którego okręgu ma być prowadzone postępowanie egzekucyjne. Właściwy sąd ustalamy przez wyszukiwarkę.

3. Wniosek

Postępowanie egzekucyjne komornik wszczyna na wniosek wierzyciela. Wniosek musi być złożony na urzędowym formularzu. Formularz można pobrać ze strony niemieckiego Ministerstwa Sprawiedliwości i Ochrony Konsumentów (Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz) pod adresem: <https://www.bmjb.de>

Niezastosowanie formularza może spowodować, że wniosek zostanie pozostawiony bez rozpoznania. Wierzyciel może w każdej chwili cofnąć wniosek w całości lub częściowo.

Gdy egzekwujemy świadczenie pieniężne, wniosek składamy do sądu. Właściwy formularz wniosku znajduje się tu: https://www.bmjb.de/SharedDocs/Downloads/DE/Service/Formulare/Antrag_Erlass_PfUEB_Geldforderungen.html

4. Postępowanie

Przebieg postępowania egzekucyjnego i wykonanie czynności egzekucyjnych zależne są od rodzaju egzekucji. W praktyce w przypadku sporów z udziałem konsumentów regułą stanowi jednak egzekucja roszczeń pieniężnych.

Najlepiej gdy znany jest numer rachunku bankowego przedsiębiorcy-dłużnika. Na podstawie wniosku złożonego do sądu wyda on postanowienie o zajęciu i przelewie (tzw. Pfändungs- und Überweis-

ungsbeschluss, zwany w skrócie PfÜB). W praktyce te dwa postanowienia – o zajęciu i o przelewie – zawarte są w jednym orzeczeniu. Postanowienie to zostaje najpierw z urzędu doręczone podmiotowi, u którego dokonane ma zostać zajęcie (bankowi), a następnie za pośrednictwem komornika dłużnikowi. Zajęcie staje się skuteczne z chwilą doręczenia postanowienia podmiotowi, u którego ma zostać dokonane zajęcie.

W przypadku zajęcia konta bankowego dłużnik ma możliwość ochrony, jeżeli dysponuje tzw. „P-Konto”. W Niemczech każda osoba fizyczna ma możliwość założenia bieżącego rachunku bankowego w formie konta chronionego przed zajęciem. Dzięki temu środki zdeponowane na tym koncie nie podlegają zajęciu do sumy stanowiącej miesięczną kwotę zwolnioną od zajęcia (od dnia 1 lipca 2017 r.: 1133,80 euro). Ponadto w przypadku posiadania zobowiązań alimentacyjnych na wniosek zainteresowanego kwota wolna od zajęcia może zostać podwyższona.

Pieniądze można też egzekwować z zajęcia i sprzedaży rzeczy ruchomych lub nieruchomości dłużnika – jest to jednak bardziej skomplikowane.

5. Środki zaskarżenia przeciwko czynnościom egzekucyjnym

Dłużnik może bronić się przed egzekucją, podnosząc różne argumenty. W razie postanowienia, w którym egzekucja przestaje być prowadzona, wierzyciel będzie miał środki przeciwdziałające takiemu zdarzeniu. Zależy to od okoliczności, na które powoła się dłużnik. Może to dotyczyć np. sposobu prowadzenia egzekucji, kosztów czy przypadków, w których egzekucja wydaje się być całkowicie niewspółmierna lub niesłuszna. W tym ostatnim przypadku chodzi przede wszystkim o przypadki, w których np. eksmisja dłużnika może spowodować zagrożenie dla jego życia lub zdrowia (np. groźba popełnienia samobójstwa).

6. Koszty

Co do zasady, dłużnik jest zobowiązany do poniesienia wszelkich koniecznych kosztów egzekucji. Są nimi wszystkie nakłady, które służą bezpośrednio przygotowaniu bądź przeprowadzeniu egzekucji. Do kosztów przygotowawczych nie są zaliczane koszty konieczne do uzyskania tytułu wykonawczego (np. koszty uzyskania klauzuli wykonalności).

Do kosztów przeprowadzenia egzekucji zaliczane są w szczególności opłaty sądowe i opłaty komornicze, a także koszty umocowanego w postępowaniu egzekucyjnym adwokata, a ich wysokość zależy od rodzaju wykonywanej czynności egzekucyjnej. Z tabeli opłat, stanowiącej załącznik do odpowiedniej ustawy o kosztach komorniczych lub sądowych, wynika, jaką opłatę należy pobrać i jakie koszty naliczyć przy wykonywaniu określonej czynności.

Gdy sprawę rozpoznaje sąd, znajduje zastosowanie Gerichtskostengesetz (niemiecka ustawa o kosztach sądowych). Za wniosek o wydanie postanowienia o zajęciu i przelewie pobierana jest opłata w wysokości 20 euro. Dochodzą do tego koszty doręczeń oraz wydatki i koszty podróży komornika (z reguły 30-40 euro).

Na żądanie komornika wierzyciel jest zobowiązany do zapłaty zaliczki. Brak wpłaty może spowodować uznanie wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego za wycofany. Zaliczka nie występuje, gdy wniosek składamy do sądu.

Wierzyciel ma możliwość dochodzenia koniecznych kosztów egzekucji przy użyciu tytułu, w którym ustalone zostały koszty, lub bez niego. Dochodzenie kosztów bez stosownego postanowienia o kosztach możliwe jest w ramach uproszczonego postępowania, które nie wymaga uzyskania szczególnego tytułu. Warunkiem jest jednak, że egzekucja została wszczęta i nie jest wstrzymana lub całkowicie zakończona.

Dochodzenie następuje razem z zasądzonym roszczeniem, a właściwy w tej kwestii jest organ prowadzący egzekucję. Oprócz ww. możliwości dochodzenia kosztów wierzyciel może także dochodzić ich w ten sposób, że wystąpi do sądu rozpoznającego sprawę egzekucyjną o wydanie postanowienia o kosztach. Jest to szczególnie zasadne w przypadku wątpliwych i trudnych do udokumentowania kosztów.

Podsumowanie

Przepisy dotyczące egzekwowania roszczeń transgranicznych są w bardzo dużym stopniu ujednolicone, co ułatwia uzyskanie prawomocnego wyroku. Taki wyrok nie może być – co do zasady – podważony przez sądy w pozostałych państwach członkowskich.

Należy podkreślić, że europejskie postępowanie nakazowe i europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń stanowią alternatywę dla istniejących postępowań przewidzianych w prawie państw członkowskich. Nie wymagają przeprowadzenia w państwie członkowskim dodatkowego postępowania pośredniego poprzedzającego uznanie i wykonanie europejskiego nakazu zapłaty.

Niestety tryb egzekwowania orzeczenia polskiego sądu na terenie Francji czy Niemiec jest dość skomplikowany i kosztowny.

Polscy konsumenci mający prowadzić egzekucję w Niemczech już na wstępie konfrontowani są z problemem różnych właściwości, gdyż poszczególne organy egzekucyjne wykonywać mogą określone czynności egzekucyjne.

Ponadto istotną barierę stanowi dostępność informacji o zasadach i kosztach postępowania egzekucyjnego. Wszelkie informacje podane są w niemieckiej wersji językowej.

Stosowane w Niemczech formularze w zasadzie uniemożliwiają samodzielne wypełnienie wniosku przez polskiego konsumenta, który nie zna języka niemieckiego. Złożenie wniosku we Francji również będzie utrudnione bez pomocy tłumacza.

Kolejną istotną barierą są koszty egzekucji. Zwłaszcza we Francji są one wysokie, także przy egzekucji świadczeń pieniężnych z rachunku bankowego. W Niemczech są one nieco niższe, ale tu przeszkodą bywa wysoki poziom ochrony dłużnika. W obu przypadkach egzekwowanie niewielkich roszczeń pieniężnych z ruchomości lub nieruchomości (gdy nie znamy rachunku bankowego dłużnika) wydaje się być poza zasięgiem konsumenta.

Powyższe bariery mogą stanowić istotną przeszkodę w rozwoju wspólnego rynku.

Adresy, gdzie można uzyskać pomoc:

W przypadku pytań i problemów mogą Państwo zwrócić się do następujących organizacji i instytucji:

Federacja Konsumentów

www.federacja-konsumentow.org.pl

Na stronie, w zakładce [Tu znajdziesz pomoc](#) jest kontakt do oddziałów FK w całej Polsce.

**Polsko-Niemieckie
Centrum Informacji Konsumentckiej
Deutsch-Polnisches
Verbraucherinformationszentrum der
Verbraucherzentrale Brandenburg e.V.**

www.konsument-info.eu

**Centre Européen de la Consommation
Zentrum für Europäischen
Verbraucherschutz e.V.**

www.cec-zev.eu

REDRESS 17 to projekt, w którym sprawdzamy, jak można skutecznie przeprowadzić egzekucję orzeczeń sądowych wobec zagranicznego przedsiębiorcy.

Możesz bezpiecznie korzystać z zakupów na terenie całej UE!

Federacja Konsumentów

ul. Ordynacka 11/1, 00-364 Warszawa

tel. 22 827 11 73, fax: 22 827 54 74

sekretariat@federacja-konsumentow.org.pl

www.federacja-konsumentow.org.pl facebook.com/dlakonsumentow

Projekt dofinansowany z Programu Civil Justice Unii Europejskiej

Centre Européen de la Consommation
Zentrum für Europäischen Verbraucherschutz e.V.

Federacja
Konsumentów

verbraucherzentrale

Brandenburg

Ta publikacja odzwierciedla wyłącznie poglądy autorów, którzy ponoszą za nią pełną odpowiedzialność. Komisja Europejska nie ponosi odpowiedzialności za umieszczoną w niej zawartość merytoryczną ani za sposób wykorzystania zawartych w niej informacji.